Een Halve eeuw Windsurfen in België…en dus ook in Knokke-Heist

Booming Business..... 2
Belgische Beachboys 3
LBWB/ LWF / VYF / WWSV 3
D'Light is the name, Windsurfing is the game..... 5
Windsurfscholen..... 5
Wetgeving..... 5
Apotheose voor alle Belgische Windsurfers..... 6

Een Halve eeuw Windsurfen in België…en dus ook in Knokke-Heist.

50 jaar geleden doken de eerste windsurfboards op, aan Hotel La Réserve te Knokke-Heist. Het gerenommeerde 5 sterren hotel wilde op die manier een exclusieve watersport aanbieden aan hun cliënteel, dat de jaren daarvoor had kunnen proeven van het waterskiën op datzelfde meer.

Gedoopt de “Windsurfer”, een concept dat reeds in 1966 gepatenteerd werd door de heren Hoyle Schweitzer en Jim Drake (USA). De ene was een surfer en de andere een zeiler, dus het leek hen wel een leuk idee om een combinatie tussen de twee te ontwerpen. Na enkele jaren uitproberen en het vervaardigen van meerdere prototypes rolde in 1970 de allereerste “windsurfer” van de band. Een 25 kg zware polyethyleen plank met in het midden een houten zwaard, achterin een plastieken vin, en erbovenop een tuig dat met koorden opgespannen werd: de houten mastvoet werd gewoon in de plank geschoven, met daarop een mast waarover het zeil geschoven werd, dat op zijn beurt opgespannen werd door een eveneens zware teakhouten giek, waarmee de surfer het geheel onder controle diende te houden.

Zo ook dus deze nieuwe watertuigen aan Hotel La Reserve, waar ze in eerste instantie niets anders konden doen dan bij onze Noorderburen aankloppen om te weten te komen hoe je alles mooi optuigt en meer nog: hoe je ermee vooruit geraakt, draait en ook…stopt. De man in kwestie noemde Gerard Moeken en daar hij in de beginne geen enkele klant mocht verwelkomen zag hij zich genoodzaakt om beroep te doen op twee tieners die dag in dag uit in het water van het Zegemeer te vinden waren… Tom Vandenbussche en Frank Vanleenhove woonden elk in hun ouderlijke woning aan de oevers van het meer, hadden er leren zwemmen van hun ouders en hadden niets liever dan eens een kans te krijgen om dergelijke plank uit te proberen…Dus zo gezegd zo gedaan, en na enkele pogingen gepaard gaande met veel vallen en opstaan, voeren ze na een tijdje allebei lustig heen en weer op het Zegemeer.

Een goeie zet zo bleek, want nadat de oevers eerst bevolkt waren met toeschouwers kwam het cliënteel vanaf dan massaal opdagen. In die zin zelfs dat Tom (toen 12 jaar) en Frank (toen 13) dagelijks ingeschakeld werden om een handje toe te steken en aldus de vakantie van hun leven mee te maken met als bonus dat ze een nieuwe watersport naar hartenlust konden beoefenen.

Geen van beide kon vermoeden dat hun nieuwe passie de rest van hun leven voor een groot deel ging meebepalen: Tom werd later “Chef de Planche à Voile” en reisde met Club Med de wereld rond, en Frank stortte zich op het wedstrijdgebeuren, werd in 1980 Belgisch Kampioen en was in 1982 medestichter van de eerste echte windsurfingclub aan de Belgische kust “Channel Surfing Club” om dan vervolgens in 1988 werk te maken van het uiteindelijke Surfers Paradise op het strand van Knokke-Heist.

Booming Business

Uiteraard onderging het windsurfen sindsdien een totale metamorfose. Nieuwe merken en producten staken de kop op en de sport werd pas helemaal populair toen duidelijk werd dat ook alle wereldzeeën en oceanen geschikt waren om van wal te steken. Nieuwe merken zoals Mistral, Bic, Alpha, Sailboard, Hifly, Dufour, Windglider, ja zelfs onze eigenste Browning, veroverden de markt en

brachten voor elk wat wils. Het driehoekige zeil kwam ervan af dan in alle gedaanten, maten en kleuren en ook het gewicht en grootte van de planken zelf werd aangepast aan de wensen van de gebruiker, en vooral aan de verschillende weers- en windomstandigheden. Vooral gedurende de jaren 80 bereikte de sport ongeziene hoogtepunten en gingen er wereldwijd honderdduizenden planken over de toonbank.

Overal werden competities georganiseerd, verschillende klassen zagen het levenslicht en in 1884 werd het Windsurfen Olympisch op de spelen van Los Angeles. Het hek was helemaal van de dam toen wonderkind Robby Naish uit Hawaii de wereld veroverde met metershoge sprongen, en het rijden van metershoge golven op kleinere planken. Windsurfen bereikte een nieuwe dimensie, de wedstrijden lokten tienduizenden toeschouwers en deze nieuwe “funboard” trend zorgde opnieuw voor booming business, het was alsof de sport zichzelf opnieuw had uitgevonden.

Deze technische (carbon)revolutie bracht met zich mee dat de prijs van het materiaal zienderogen de hoogte in ging en dat ook het imago van de sport enigszins verkeerd ingeschat werd. Je hoorde er niet echt meer bij als je rustig tot aan de overkant van de plas geraakte tenzij je op zee bij minimum windkracht 6 metershoge sprongen deed. Een evolutie die de sport geen deugd deed want het leerproces waar je door moet is lang en strookt niet echt met dat imago.

Neem daar nog eens de intrede bij van het kitesurfen in 1999: makkelijker aan te leren en minder wind nodig en je weet dat vanaf de jaren 2000 een neerwaartse windsurf-trend het resultaat was.

Voor wat betreft de fabrieken waren er gelukkig ondertussen overal ter wereld op de meest winderige locaties windsurfcentra die elk jaar alle bezoekers op en top materiaal aanboden. Een zegen voor de luchtvaartmaatschappijen die ondertussen het gesleur met zware boardbags ook wel gehad hadden.

Belgische Beachboys

Ook in ons land kende het windsurfen zijn onvervalste gloriejaren. Laat het ons gerust de allereerste boardsport noemen waar we kennis mee maakten. Eind de jaren ’70 kwamen de eerste shops opzetten waar je alles kon vinden om van start te gaan. In Oostende verkochten de gebroeders Royaux in hun Marina Yachting center gelegen naast de Spuikom de allereerste Windsurfers. In Duinbergen was er kort daarop Wishbone windsurfing, later uitgebreid met vestigingen in Nieuwpoort en Antwerpen. Nog langs de kust waren er Panne Marine, Ostend Surfing, Deweert Sport, Fly High te Oostduinkerke en meer in het binnenland Alain surfshop te Kaprijke, Surf In Gent, Gemberling Cheval Yachting, Globe Marine en Matos in Brussel, Noordzee surf & ski in Antwerpen, Bosmans Yachting, Sea en Ski in Kortrijk… allemaal gerund door passionele windsurfers en allemaal shops waar je alles kon vinden wat met windsurfen te maken had.

LBWB/ LWF / VYF / WWSV

In 1977 werd onder auspiciën van Bloso de Landelijke Windsurfing Federatie opgericht met aan het roer Mieke Lams. Dit leidde tot de officialisering van de sport. De eerste clubs vestigden zich aan de

toen bestaande plassen: Gavermeer (Raoul Termote), Polderwind in Brugge (Gerard Boydens), Hazewinkel (Omer Coenen) en Oostende Spuikom (Francis Maes). Met deze laatste als drijvende kracht werd in 1980 samen met Bloso de mobiele school “TOSS 80” opgericht, die elk watervlak in Vlaanderen aandeed om iedereen op de plank te krijgen. Daarna volgden de clubs die overnamen, en nog later kwamen er aan zee in elke kustgemeente specifieke windsurfzones met strandclubs.

Wie wilde kon zich vanaf toen ook breveteren. Zo was er een eerste en een tweede graad, plus een derde graad voor wie de zee wilde trotseren. Met het instructeursdiploma kon je lessen geven of nog verder gaan zoals Bruno De Wannemaeker uit Bredene die vanuit de federatie internationaal jurylid werd en de wereld afreisde van wedstrijd naar wedstrijd.

Eén van de belangrijkste hindernissen die toen genomen moest worden was toestemming krijgen om de wet te veranderen die stelde dat de pleziervaart niet boven windkracht 4 beaufort de zee mocht insteken…gelukkig met succes!

Informatieve Vlaamse magazines zoals “De Windsurfer”, Surf&Fun en Go Surfing zagen het levenslicht, naar voorbeeld van het Franse “Wind”, “Planche mag”, het Duitse “Surf” en het Nederlandse “Surfmagazine”.

Belgische windsurfers konden vanaf toen ook rekenen op coaches en begeleiders en met de regelmaat van de klok werden topprestaties geleverd. Stefaan Vervisch, Harry Michel Peeters en Frank Vanleenhove waren erbij vanaf het eerste uur terwijl bij de dames Sigried Rondelez, Lilian Pepermans en Christ’l Smet eveneens vele nationale en internationale successen boekten. Bij de Heren springen dan vooral de prestaties van Christian Cambier, de gebroeders Desaever, wijlen Anthony Vroman, Francis Vercaemst… om er maar enkele op te noemen.

In eigen land was er initieel de Wisselbeker van Vlaanderen op de Spuikom in Oostende (meer dan 200 deelnemers!), de Euro en Peter Stuyvesant Funboard Cup, de Flanders Fun Pool, de Jump & Fun Cup… De Junior World Cup, het Internationaal Windsurffestival in Knokke-Heist met het onvergetelijke concert van de Beach Boys…naast heel wat binnenlandse wedstrijden.

In den beginne waren de wedstrijden nog helemaal zeilgericht met de traditionele “Olympische driehoek” maar na enkele jaren kon het vrijgevochten karakter van de sport zich toch doorzetten en kwamen er “in’s en out’s”, downwinders, free style en long distances aan te pas: zoals bijvoorbeeld de befaamde Coastrace van De Panne naar Knokke.

Ook de snelheidsduivels kwamen eraan te pas, want gedurende een ganse tijd ging het windsurfen er prat op het snelste door de wind aangedreven vaartuig te zijn. Er werden hiervoor zelfs speciale ondiepe kanalen aangelegd waar snelheden bereikt werden van meer dan 100 km/u. Het huidige record zou in 2016 gevestigd zijn door de Fransman Antoine Albeau die afklokte op 117 km/u.

Tot op vandaag kent ons land nochtans heel wat toppers die op internationaal niveau meedraaien. Zo is er Sol Degrieck (1) die op jonge leeftijd furore maakt bij de junior dames. Ze werd 3 maal wereldkampioen, staat 5^{e} op de Pro women world ranking waar ze ook al 3 podiumplaatsen scoorde. In 2023 en 2024 nog verkozen tot Belgian Sailing talent of the year.

Dieter Vander Eycken werd wereldkampioen freestyle, evenals Yentl Caers, Steven Van Brouckhoven, John John Vanderickt (slalom) en Vincent Valckeneers die in 2024 met een topsnelheid van 103,7km/u wereldkampioen speedwindsurfen werd. Windekind in Oostduinkerke, Gavers in Harelbeke en Inside-Outside in Oostende zijn clubs met op vandaag nog een hele actieve jeugdwerking op windsurfniveau.

D’Light is the name, Windsurfing is the game.

Windsurfen leefde, en ook Belgische fabrikanten van “custom made” boards staken de kop op: zo waren er Vertigo, Circle One , Pacific boards… terwijl de meest bekende fabrikant “D’Light” vandaag de dag nog steeds boards produceert van de hand van Djo Vanderlinden op het Canarische eiland Tenerife. “D’Light is the name, Windsurfing is the game” was toen de leuze van het drietal Toni Vandewalle, Bart Vanvooren en Eddy Schaut die het in die tijd schopten tot de voorpagina van Trends Magazine. In Gentbrugge fabriceerden ze niet alleen surfboards op maat van de klant, ze ontwierpen ook windsurfzeilen en voerden tientallen surfmerken, wetsuits en toebehoren in van over de ganse wereld, die gretig afname kenden in alle Belgische surfshops. Zij zetten met Quiksilver en O’Neill ook de eerste stap naar de surfmode, daar in die tijd de heren en dames windsurfers maar al te graag goed voor de dag kwamen, liefst dan nog in een flashy surfers outfit. Opvallendste modetrend was toen het bannen van de “speedo” op het strand, met als vervanger de fluo “Boardshort”.

Windsurfscholen

Vandaag de dag zijn er nog vele plaatsen waar men kan leren windsurfen, uiteraard bij clubs die aangesloten zijn bij de WWSV (wind & watersport Vlaanderen) en die blijven investeren zijn in modern materiaal. De eerste generatie windsurfers die ons land kende in de jaren zeventig mag dan al danig uitgedund zijn, voor vele kandidaten betekent het leerproces niet alleen een uitdaging maar ook de roep naar vrijheid en gezonde lichaamsbeweging. Gouden tip is weliswaar de sport aan te vatten op kalm water met lichte wind en je weg verder op te werken naar zee of naar een iets groter watervlak. Eénmaal daar zal je ervaren dat windsurfen een heerlijke sport is en blijft, terwijl je over het water scheurt enkel en alleen op windenergie.

Wetgeving

Een afzonderlijk hoofdstuk in de Belgische Windsurfgeschiedenis is zonder twijfel ook alle heisa rond de 7 beaufort regel. Dat die kwam uiteraard tot stand vanwege het plotselinge overweldigende aantal watersporters, die van heinde en ver hun ding wilden doen op zee, ook bij stormachtige condities. De overheid stelde dat ze met dergelijke windkracht de veiligheid op zee niet langer kon waarborgen. Op zich is er ondertussen een echte luxesituatie langs onze kust want het is ongeveer voor iedereen duidelijk dat je verplicht bent je ding te doen vanuit een erkende watersportzone. En op die zone bevindt zich een club die de dag van vandaag alles aanbiedt waar ze in bepaalde landen alleen maar kunnen van dromen. Kwalitatieve accommodatie met clubhuis, vestiaires, toiletten en douches maar bovendien ook rescue service. Dus heb je als windsurfer materiaal- of meteopech, wanneer de club geopend is word je geholpen. Daarenboven kijkt de club ook nauwlettend toe dat iedereen een isothermisch pakt draagt, zwemvest en/of trapeze en dat iedereen kundig genoeg is om bij moeilijke omstandigheden het zeegat te kiezen. Een taak die de maatschappij én de overheid alvast heel veel last bespaart…Windsurfen kreeg onlangs ook de stempel “brandingssport” waardoor alles netjes gecatalogeerd werd, en bijvoorbeeld handstakellichten ook niet meer tot de verplichte uitrusting moesten behoren. Handig tegenwoordig zijn de gsm’s die in waterdichte hoesjes mee het water op gaan daar je tussen de zones in mag varen tot ongeveer 3 km op zee.

Apotheose voor alle Belgische Windsurfers.

Gedurende het weekend van 17 en 18 mei wil “plankzeiler” van het eerste uur Frank Vanleenhove alle windsurfers nog eens verzamelen op Surfers Paradise.

De bedoeling is een soort expo te creëren waar iedereen die nog over gedateerd windsurfmateriaal beschikt, dit komt uitstallen en er indien mogelijk zelfs nog een tochtje mee maakt. Ook hedendaags materiaal mag, op die manier kan dan eens vergeleken worden.

Blikvanger en de moeite waard om te bekijken zal ongetwijfeld de 30 kg zware windsurfer Ten Cate zijn van Frank, compleet met zwaard, mastvoet en giek uit teak vervaardigd, als de eerste windsurfplank die zijn intrede deed in ons land.

Om het helemaal compleet te maken is er op zaterdagavond 17 mei een BBQ voor alle windsurfers, gevolgd door een gratis optreden van niemand minder dan Surfer Joe.

Speciaal voor de gelegenheid haalde Surfers Paradise het windsurflogo van Keith Haring (uniek ter wereld) nog eens uit de kast en maakte er een “50 jaar windsurfen” T-Shirt van, die als souvenir te koop aangeboden wordt.

Terzelfder tijd zal er een 50 years kunstwerk tentoongesteld worden van de hand van David DeBusseré, een kleurige combinatie van windsurfplanken die de tand des tijds trotseerden.